

**FARMAKOREZISTENT EPILEPSIYA BILAN OG'RIGAN BEMORLARNING
JARROHLIK DAVOLASH NATIJALARI VA QONIQARSIZ JARROHLIK
NATIJALARINI BASHORAT QILUVCHI OMILLAR**

Abduvoyitov Bobur Bahodir o'g'li

Samarqand Davlat tibbiyot Universiteti Neyroxirurgiya kafedrası assistenti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14864855>

Kirish

Epilepsiya bilan og'rigan barcha bemorlarning taxminan uchdan birida kasallikning dori-darmonlarga chidamli shakli mavjud [1, 2], ya'ni soqchilikni standart davolash bilan nazorat qilib bo'lmaydi. Doriga chidamli temporal epilepsiya (DTE) ning tibbiy va ijtimoiy oqibatlari jiddiy bo'lib, bemorning sog'lig'iga tahdid solishi mumkin. Hujumlar, temporal lob ERF ning og'irligi va dori terapiyasining nojo'ya ta'siri aqliy va kognitiv buzilishlarni rivojlanish xavfining oshishi, jismoniy holatning yomonlashishi va bemorlarning ijtimoiy moslashuvi bilan bog'liq. Dori-darmonlarga chidamliligi bo'lgan kattalardagi bemorlarda epilepsiyaning turli klinik shakllari orasida eng keng tarqalgani simptomatik (strukturali) fokal epilepsiya, ayniqsa temporal lobda lokalizatsiya qilingan lezyondir [3]. Ushbu patologiyani davolashning asosiy usuli jarrohlik hisoblanadi. Temporal FER uchun jarrohlik aralashuv anteromedial temporal lobektomiya (AMVLE) paytida temporal lob qutbini qo'shimcha rezektsiya qilish yoki selektiv amigdalohippokampektomiya (SAGE) paytida temporal lob qutbini qo'shimcha rezektsiya qilmasdan, medial temporal kompleksni kesishni o'z ichiga oladi. Vaqtinchalik FER uchun jarrohlikning maqsadi epileptik tutilishlarning chastotasi va zo'ravonligini butunlay to'xtatish yoki sezilarli darajada kamaytirish, ijtimoiy va ish holatini yaxshilash va operatsiyadan keyingi minimal asoratlari bo'lgan bemorlarning hayot sifatini yaxshilashdir. Shu bilan birga, turli xil davolash usullarining samaradorligi va uzoq muddatda jarrohlik aralashuvining ijobiy yoki salbiy natijasiga ta'sir qiluvchi omillar haqida umumiy qabul qilingan fikr yo'q.

Tadqiqot maqsadi: jarrohlik davolash natijalarini baholash va operatsiyadan keyingi kech davrda dori-darmonlarga chidamli temporal lob epilepsiya (TRLE) bilan og'rigan bemorlarda jarrohlik aralashuvning noqulay natijalarini bashorat qiluvchi omillarni aniqlash.

Materiallar va usullar. 2020 yil iyunidan 2023 yil iyunigacha bo'lgan davrda vaqtinchalik ERF bo'lgan 51 bemor klinik, neyroimaging, elektrofiziologik va laboratoriya usullaridan foydalangan holda jarrohlik davolashdan so'ng tekshirildi. 38 holatda (74,5 %) anteromedial temporal lobektomiya (AMTLE) va 13 holatda (25,5%) selektiv amigdalohippokampektomiya

(SAGE) amalga oshirildi. Jarrohlik aralashuvining natijalari operatsiyadan 6 oy o'tgach, 51 bemorda, keyin 43 bemorda 1 yildan keyin va 20 bemorda 2 yildan keyin baholandi .

Natijalar. 6 oylik , 1 yil va 2 yil ichida sezilarli darajada yaxshilangan bemorlarning nisbati (Engel sinflari I/II) mos ravishda 82,4%, 72,1% va 55,0% ni tashkil etdi. AMVLE bilan og'rigan bemorlar, SAGE bilan og'rigan bemorlarga nisbatan soqchilikni nazorat qilish nuqtai nazaridan yanada qulayroq natijaga erishdilar. Jarrohlik davolashning noqulay natijasini bashorat qiluvchilar aralashuvdan oldin epilepsiyaning uzoq davom etishi, operatsiyadan keyingi davrda elektroensefalografiya ma'lumotlariga ko'ra epileptik faollikning mavjudligi va takroriy jarrohlik. Yoshi, ikki tomonlama tonik-klonik tutilishlarga aylangan fokal tutilishlarning mavjudligi va operatsiyadan oldin tez-tez soqchilik potentsial prognozlar sifatida qabul qilingan.

Xulosa. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, vaqtinchalik ERF bo'lgan bemorlarda operatsiyadan keyingi davrda tutilishni nazorat qilish samaradorligi ancha yuqori. Bu epileptogen o'choqlarni olib tashlash va epileptik oqimlarning paydo bo'lishi va tirnash xususiyati beruvchi mexanizmlarni to'xtatish ehtimoli yuqoriligi bilan izohlanadi . Biroq, vaqt o'tishi bilan jarrohlik davolashning samaradorligi pasayadi, bu esa jarrohlik aralashuvining uzoq muddatli ta'sirini kamaytiradigan salbiy omillarni qo'shimcha o'rganishni talab qiladi. Shu munosabat bilan operatsiyadan keyingi davrda elektroensefalografiya ma'lumotlariga ko'ra epileptik faollikning mavjudligi, takroriy jarrohlik aralashuvi va operatsiyadan oldin epilepsiyaning uzoq muddatli kursi kabi omillarga alohida e'tibor qaratish lozim .

REFERENCES

1. Bahodirovich A. B. et al. Approaches to intestinal decompression during different appendicular peritonitis in children //Достижения науки и образования. – 2018. – №. 18 (40). – С. 92-95.
2. Мамадалиев А. М. и др. Клинический случай риносинусогенного абсцесса головного мозга и обзор литературы //Uzbek journal of case reports. – 2022. – Т. 2. – №. 2. – С. 7-11.
3. Aliev, M. A., et al. "Use of Magnetic Resonance Spectroscopy for the Diagnosis of Brain Tumor Recurrence." *Journal of Applied Spectroscopy* 89.5 (2022): 898-904.